

Les llargues vacances de la taxa turística valenciana

En els quatre anys de vigència, Catalunya ha recaptat 126 milions d'euros a través de la taxa turística; a les Balears, on s'aplica des d'aquest estiu, calculen que cada any col·lectaran fins a 60 milions. Mentrestant, la Generalitat Valenciana, escassa de recursos financers, renuncia a aplicar aquest impost que grava els turistes i que els experts en tributació van recomanar implantar. El sector hotelier, contrari a aquesta taxa, ha guanyat la batalla.

Reportatge de Violeta Tena

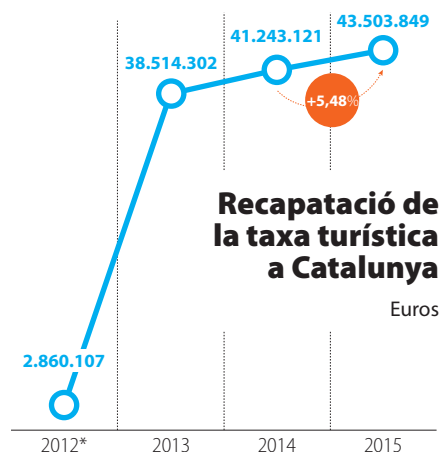
Passada la temporada alta, els hotelers valencians estan vivint una tardor plàcida. No només perquè les inusualment altes temperatures del mes d'octubre els han permès allargar la temporada. Les estadístiques, a més, els somriuen: l'afluència de visitants ha marcat màxims històrics i la rendibilitat hotelera ha millorat en un 12% després d'anys de baixades i contenció. La cirereta del pastís l'ha col·locada la Generalitat Valenciana confirmant que, almenys aquest any, renuncia a aplicar la taxa turística que grava les pernoctacions. "El 2017 no hi haurà taxa turística a la Comunitat i crec que tampoc en el futur", va assegurar Ximo Puig a finals del mes d'octubre, a Gandia, en un fòrum sobre el sector. Molts dels presents respiraren alleugerits.

La contundent afirmació de Puig donava per tancada una discussió que fins no fa gaire era damunt la taula del Consell. De fet, el comitè d'experts a qui la Conselleria d'Hisenda va encomanar un informe per escometre una reforma en profunditat en el sistema tributari valencià recomanava l'aplicació de la taxa turística. Adduïa, sobretot, els beneficis

econòmics que podria reportar al sector. I recordaven, els experts en el document que van entregar a la Generalitat, que ni a Catalunya ni a les Balears, els dos únics territoris de l'Estat on s'aplica una mesura d'aquestes característiques, no ha provocat una disminució de la demanda. Finalment, però, el Consell ha

passat per alt les recomanacions dels experts i ha optat per congraciar-se amb el sector turístic.

I ho ha fet a desgrat de la mateixa Conselleria d'Hisenda. Depauperades com estan les arques públiques valencianes (el País Valencià aporta 1.416 milions d'euros menys dels que rep de l'Estat), la taxa turística podia representar una via d'ingressos extra. De fet, el departament que comanda Vicent Soler havia calculat que, amb l'actual flux turístic, es podrien arribar a recaptar al voltant de 40 milions d'euros per aquest concepte. No és una quantitat excessiva però podia contribuir a compensar el sobreesforç tributari que ara fan els valencians. Sobretot, si es té en compte que aquest és un gravamen que no penalitza els contribuents, sinó els turistes. I aquest no és un detall sense importància. L'últim informe sobre balances fiscals del Ministeri d'Hisenda constata que cada valencià ha d'abonar 68 euros més que la mitjana per les tarifes o tributs propis amb què l'administració autonòmica tracta de compensar la falta de diners per l'infr finançament. El País Valencià és, de fet, la sisena autonomia →

*Només van ser dos mesos des de la posada en marxa de l'impost (novembre i desembre).

Font: Generalitat de Catalunya

Entre gener i setembre de 2016 el País Valencià va rebre 6,3 milions de turistes estrangers, un 16% més que en el mateix període l'any anterior.

propietaris d'establiments turístics. "No deixa de ser un impost més. Nosaltres ja paguem, paguem i paguem, en una comunitat que, damunt, té una de les pressions fiscals més altes d'Espanya", assegura.

Passatge a uns diners extra

És, però, la taxa turística un gravamen tan pernicios com expliquen des del sector turístic? No és una qüestió sense importància, sobretot si es té en compte que el turisme aporta el 12,6% del PIB del País Valencià i dona feina a 258.885 persones. I seria injust no reconèixer que, junt amb les exportacions, ha sigut el sector que ha sostingut l'economia valenciana durant l'etapa de crisi. Ha sigut i és un pilar fonamental de l'economia. "No s'ha de perdre de vista el seu efecte d'arrossegament: per cada 100 llocs de feina que es genera en turisme, se'n creen 24 en altres sectors", afegeix Colomer.

Stricto sensu, la taxa turística és un gravamen que s'imposa sobre els turistes que visiten un territori i amb el qual es persegueix que els turistes contribuïsquen al manteniment dels serveis de què gaudeixen mentre hi són allotjats. Catalunya, des de l'any 2012, i les Balears, des de l'estiu passat, són els dos únics territoris que a l'Estat espanyol s'han atrevit a implantar-la. Tanmateix, a Europa és cosa ben comuna. París va ser-ne la pionera, l'any 1994, i des d'aleshores s'ha estès a tot el país i des d'ací a tot el continent. La manera com s'aplica és ben diversa: a Berlín, per exemple, des de l'any 2013 existeix una taxa del 5% sobre la factura; a Itàlia, el turista paga entre 0,35 i 5 euros per pernотació, en funció de les estrelles de l'establiment; a Hongria desembutxaquen 1,5 euros; mentre que a Holanda el pagament oscil·la entre els 0,55 i els 4,76 euros per dia d'estada. La taxa turística "permet internalitzar les despeses dels turistes ocasionades al territori i poc finançades", explica Juan Antonio Duro, director de la càtedra d'economia local i regional de la Universitat Rovira i Virgili.

→ que més esforç fiscal reclama als seus ciutadans. Tota pedra fa paret, pensaven al Palau de l'Almirall, respecte a la taxa turística.

Colomer 1-Soler 0

De res no han servit, però, les argumentacions desplegades per l'equip de Vicent Soler. Ximo Puig s'ha acabat decantant per la postura de l'Agència Valenciana de Turisme (AVT), que en aquest assumpte s'ha alineat completament amb les tesis dels hotelers. L'organisme que dirigeix el socialista Francesc Colomer, home de la màxima confiança de Puig, no vol ni sentir-ne a parlar. "No crec en la taxa", assevera Colomer a EL TEMPS. El màxim responsable de l'AVT considera precipitat plantejar aquest debat quan, dins del sector, falta atacar la qüestió de l'intrusisme i l'economia submergida que fan competència deslleial als establiments reglats. "Si l'objectiu és recaptar més recursos, cal que comencem per ací. Posar el focus en la taxa turística és massa simplista", diu. A més, Colomer addueix l'efecte desincentivador que la imposició d'un tal sobrecost podria tenir sobre l'arribada de turistes. "En el nostre relat turístic volem que cale el concepte d'hospitalitat. Hem de treballar perquè en tots els serveis turístics exercim d'amfitrions –argumenta–. Posar un aranzel a les persones que

volen visitar-nos no em sembla que siga l'opció més assenyada".

La mateixa opinió manté Toni Mayor, president de la totpoderosa patronal hotelera Hosbec, que aixopluga els hotelers de Benidorm i la Costa Blanca. Amb permís de la patronal autonòmica, constitueixen el principal lobby hotelier del País Valencià. No es pot perdre de vista que només a Benidorm es concentren 35.628 places turístiques, a les quals cal sumar-ne 10.826 més de la resta d'establiments de la Costa Blanca. Tot, per aquestes contrades, gira al voltant dels turistes. Així que qualsevol proposta encaminada a gravar aquesta activitat posa els pèls de punta perquè, diuen, els restaria competitivitat respecte d'altres destinacions, en un moment de forta competència. No es pot perdre de vista que les xifres rècord de turisme registrades en els dos últims anys estan vinculades a allò que en diuen els "turistes prestats", això és, els turistes que abans viatjaven a indrets que, com ara els països del nord d'Àfrica, viuen un període d'inestabilitat. Fidelitzar aquest viatger estranger "és més difícil si incrementem el cost de la seua estada artificialment", es queixa Toni Mayor, president d'Hosbec.

En aquesta tessitura, Mayor està convençut que la taxa turística acabaria convençent sobre l'esquena dels hotelers i

A més, assegura, “permet tenir una millor recaptació amb despesa condicionada per fer promoció, producte i projectes de sostenibilitat turística”

“És una taxa reequilibradora perquè els turistes paguen la part alíquota que els correspon pel manteniment dels serveis de què gaudeixen”, explica Josep Francesc Valls, catedràtic d’ESADE i expert en direcció turística. Valls sap bé de què parla. Ell va assessorar l’Ajuntament de Barcelona l’any 2005, quan l’equip de Joan Clos es va plantejar l’opció de copiar altres capitals europees i aplicar la taxa. Aleshores, la fèrria oposició dels hotelers va impedir-ho.

Van haver de passar set anys i que s’esdevinguera la crisi perquè la Generalitat catalana entomara la proposta llançada anys abans per l’Ajuntament. Des de l’any 2012 tots els turistes que pernocten al Principat s’han d’escurar la butxaca per complir amb l’administració. Paguen aquells que s’allotgen en hotels, albergs, habitatges d’ús turístic, càmpings i creuers. No paguen ni els menors de 16 anys ni els qui viatgen amb l’Imsero. Les tarifes van des dels 2,25 euros que es paga en un hotel de cinc estrelles de Barcelona als 0,45 euros per dormir en un alberg d’Olot. “La taxa no desincentiva el turista. Al contrari, aquest percep que la ciutat té una preocupació pel manteniment dels serveis i del medi ambient”, assegura Valls. L’any passat Catalunya va rebre 30,2 milions de visitants; el 2011 en van ser 26,2. En els pocs més de tres anys que fa que s’aplica, s’han recollit 126 milions d’euros (vegeu gràfic en pàgina 59).

L’ecotaxa ja no està maleïda

A les Balears, el Govern de Francina Armengol es va atrevir a fer el pas l’estiu passat. De raons per no fer-ho en tenia de sobra: a principis del 2000 la implantació de l’anomenada ecotaxa (nom amb què és conegut aquest tribut a les Illes) va ser un dels elements que va coadjuvar a la caiguda del Govern del socialista Francesc Antich. Aleshores, l’oposició de la totpoderosa Federació Hotelera i el marcatge del Partit Popular, van fer de l’ecotaxa una proposta efímera. “Es va aplicar de manera unilateral i els hotelers feien campanya entre els mateixos turistes en contra de la taxa”, relata Francesc Valls. Tampoc ara el sector hotelier s’ha estalviat críti-

FRANCESC COLOMER
AGÈNCIA VALENCIANA DE TURISME

**“SI ES VOLEN
RECAPTAR MÉS
RECURSOS, COMENCEM
PER ATACAR
L’INTRUSISME. POSAR
EL FOCUS EN LA
TAXA TURÍSTICA ÉS
SIMPLISTA”**

JOSEP FRANCESC VALLS
ESADE

**“ÉS UNA TAXA
REEQUILIBRADORA
PERQUÈ ELS TURISTES
PAGUEN LA PART
ALÍQUOTA QUE ELS
CORRESPON PEL
MANTENIMENT DELS
SERVEIS DE QUÈ
GAUDEIXEN”**

ques, però ni de lluny amb la intensitat ni la ferocitat de 2002. No es pot perdre de vista que la massificació turística s’ha convertit en una preocupació per a molts veïns de Ses Illes, que senten envaïts els espais públics. L’ecotaxa, doncs, és percebuda per la societat com una ferramenta, si més no, de contenció del fenomen. Des que entrà en vigor, el passat 1 de juliol, s’han recaptat 33,8 milions d’euros. La Conselleria d’Hisenda calcula que el 2017 aquesta quantitat podria arribar als 60 milions d’euros. “El balanç que fem fins ara és molt positiu”, recalquen des de la conselleria que dirigeix Catalina Cladera. “Amb aquests diners es millora l’entorn turístic –asseguren–. A més, ens permet introduir mecanismes d’equilibri entre el motor econòmic que representa el turisme i el benestar dels residents”.

Tant en el cas balear com en el català, els diners van a parar a un fons que es redistribueix als municipis i que es destina a finalitats de regeneració i manteniment dels serveis turístics. De fet, en el cas del Principat, el debat sobre la taxa turística ja no és a propòsit de la seua conveniència o no. A aquestes alçades està fora de dubte. Ara són altres les qüestions que hi ha damunt la taula. La primera, l’exigència de Barcelona de participar més directament en els fons (Barcelona se’n duu el gruix del fons acaprat, 9,5 milions d’euros, però només cobra un terç del que aporta, 22,2 milions d’euros). La segona, la necessitat d’afinar més a l’hora d’establir qui ha de pagar i per què en un àmbit, el turístic, en transformació contínua. De fet, la llei de pressupostos que s’aprova dimarts vinent al Parlament modificarà a l’alça les tarifes dels pisos turístics, alhora que gravarà els creuers que estiguen atracats menys de dotze hores (que fins ara n’estaven exempts) amb 0,65 euros per creuerista.

“L’experiència demostra que la demanda no ha baixat per l’impost, ni tampoc els preus”, assegura Juan Antonio Duro. Els exemples de Catalunya i Balears, com el de París, Milà o Amsterdam, demostren que els turistes són més receptius que no podria semblar. Es tracta, sobretot, d’una qüestió de voluntat política. “Discutir i consensuar, això és el que recomano a qualsevol que vulgui aplicar la taxa turística”, diu Josep Francesc Valls. ●